

Nytt prikktildelingsystem ved inndragning

Det årlige alkohollovsseminaret for fylkesmennene 2015

Oslo, 23.11.2015

Nytt prikkssystem trådte i kraft 01.01.2016

- Alkoholoven § 1-8 og alkoholforskriften kapittel 10
- Helsedirektoratets merknader finnes på helsedir.no:
<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/alkohol/konkurs-overdragelse-og-inndragning-av-bevilling>
- Merknadene vil revideres kontinuerlig: kom med innspill!

Bakgrunn

- Få inndragninger sammenlignet med antall innrapporterte overtredelser
- Store variasjoner i praksis fra kommune til kommune.
- Manglende reaksjoner gir useriøse aktører konkurransefortrinn.

Formål med det nye systemet

- Forenklet saksbehandling for kommunen
- Pedagogiske hensyn: Tydelig og lett å forstå
- Likebehandling
- Mulighet for å kombinere ulike typer overtredelser
- Forutsigbarhet for bevillingshaverne
- Rettssikkerhet – sikre kontradiksjon på en god måte

Prikksystemet

- Opptjeningsperiode på to år.
- Innslagspunkt for inndragning 12 prikker.
- De alvorligste overtredelsene medfører åtte prikker.
- Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.
- Obligatorisk minstereaksjon på én ukes inndragning.
- Kommunen gis fortsatt en viss skjønnsadgang ved særlige forhold.
- Avgjørelser om prikktildeling anses som *enkeltvedtak*.
 - Men mulighet for å utsette klage til inndragningsvedtak er fattet.

Endringer i § 1-8

- Annet ledd er opphevet.
- Nytt tredje ledd viser til forskrift om standardiserte reaksjoner

§ 1-8 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet fastsetter i forskrift nærmere bestemmelser om inndragning av bevillinger etter første og annet ledd, herunder saksbehandlingsregler og standardiserte reaksjoner for ulike typer overtredelser.

§ 10-1 - grunnlag for prikker

- Ordinære kontroller, jf. alkoholforskriften kapittel 9
- Rapporter fra andre myndigheter
- Veiledningsbesøk faller utenfor

Bestemmelsene om prikktildeling og inndragning i §§ 10-2 til 10-6 gjelder der kontroll gjennomført i henhold til kapittel 9 i denne forskriften eller rapport fra andre myndigheter, avdekker at innehaver av kommunal salgs- eller skjenkebevilling ikke har oppfylt sine plikter etter alkoholloven, bestemmelser gitt i medhold av alkoholloven, bestemmelser i lov eller i medhold av lov som har sammenheng med alkohollovens formål, eller plikter som følger av vilkår i bevillingsvedtaket.

§ 10-2 – opptjening av prikker

- Bestemt antall prikker for typiske overtredelser
 - *normaltilfeller*
- Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll = ett enkelt brudd
- Likeartet = brudd på samme bestemmelse
- Flere likeartede brudd kan være en «svært skjerpene omstendighet», men antall prikker kan ikke dobles
- Toårsperioden beregnes ut fra overtredelsestidspunktene

Ved overtredelser som nevnt i § 10-3 skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Ved beregning av toårsperioden skal overtredelsestidspunktene legges til grunn.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden, jf. alkoholloven § 1-6. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. alkoholloven § 1-10 første ledd.

§ 10-3 - åtte prikker

- Salg/skjenking til mindreårige
 - skjenkebegrepet, jf. alkoholloven § 1-4
 - nulltoleranse?
- Brudd på bistandsplikten
- Brudd på kravet om forsvarlig drift
 - enkelttilfeller
 - helhetsvurdering
- Hindring av kontroll

Følgende overtredelser fører til tildeling av åtte prikker:

- *salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5 annet ledd*
- *brudd på bistandsplikten, jf. § 4-1 annet ledd i denne forskriften*
- *brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven §§ 3-9 og 4-7*
- *hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9*

Brudd på kravet om forsvarlig drift

- Både enkelthendelser og uforsvarlig utøvelsen i sin helhet og over tid
- Kommunen kan velge om den vil tildele prikker for hvert enkelt forhold, eller samlet for uforsvarlig drift.
- Uforsvarlig drift i sin helhet/over tid vil typisk være en «svært skjerpene omstendighet»
 - Flere prikker eller forlenget inndragning

§ 10-3 - fire prikker

- Salg/skjenking til åpenbart påvirkede
 - Normaltilfellet rommer tilgang til alkohol fra andre gjester, nokså kraftig påvirkning
 - Internkontroll viktig
- Brudd på tidsbestemmelser
- Skjenking av gruppe 3 til 18/19-åringer
- Brudd på alderskrav til selger/skjenker

Følgende overtredelser fører til tildeling av fire prikker:

- *salg og utlevering til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 3-1 i denne forskriften, skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. § 4-2 første ledd i denne forskriften*
- *brudd på salgs-, utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven §§ 3-7 og 4-4*
- *skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd*
- *brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 tredje ledd*

§ 10-3 - to prikker

- Åpenbart påvirkede i lokalet
- Mangler ved internkontroll
 - merk: ny guide
- Manglende omsetningsoppgave /bevillingsgebyr
 - Ved første fristbrudd
 - Senere fristbrudd kan være «svært skjerpene omstendigheter»
- Brudd på krav om styrer/stedfortreder
- Gjentatt narkotikaomsetning
- Gjentatt diskriminering

Følgende overtredelser fører til tildeling av to prikker:

- *det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. § 4-1 i denne forskriften*
- *mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. kapittel 8 i denne forskriften*
- *manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften*
- *manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. kapittel 6 i denne forskriften*
- *brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholloven § 1-7c*
- *gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd*
- *gjentatt diskriminering, jf. alkoholloven § 1-8 annet ledd*

§ 10-3 - én prikk

- Mindre alvorlige overtredelser
 - medbrakt
 - alkoholreklame
 - brudd på vilkår i vedtaket
- Andre overtredelser

Følgende overtredelser fører til tildeling av én prikk:

- *brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. § 4-6 i denne forskriften*
- *brudd på regler om skjenkemengde, jf. § 4-5 i denne forskriften*
- *konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. § 4-4 i denne forskriften*
- *gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. § 4-4 i denne forskriften*
- *brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. § 3-3 i denne forskriften*
- *brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven §§ 3-2 og 4-3*
- *brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. kapittel 14 i denne forskriften*
- *andre overtredelser som omfattes av alkoholloven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholloven §§ 3-1 sjette ledd, 4-1 annet ledd, 8-6, 8-6a, 8-12 og 8-13*

§ 10-4 - skjønn

- Helt spesielle og svært formildende omstendigheter
 - vid ramme for hva som anses å ligge innenfor «normaltilfellet»
 - ikke falsk leg, ikke eldre utseende, ikke tilgang til alkohol via andre gjester
 - men flere svært «uheldige» omstendigheter sammen?
- Svært skjerpende omstendigheter
 - Skal mindre til for å skjerpe reaksjonen enn å redusere den.
 - Grov uaktsomhet/forsett
 - Svært alvorlig brudd
 - Betydelig antall likeartede brudd
 - svært lav alder, skjenke svært kraftig påvirket person
- Krav om begrunnelse

Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.

Dersom det foreligger svært skjerpende omstendigheter, kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.

Kommunestyret kan ved svært skjerpende omstendigheter også øke lengden på inndragningen utover det som følger av § 10-2, i de alvorligste tilfellene for resten av bevillingsperioden.

Dersom omstendigheter som nevnt i første og annet ledd vektlegges, skal dette begrunnes særskilt i vedtaket.

§ 10-5 - saksbehandling prikktildeing

- Prikktildeing anses som enkeltvedtak
 - Krav om forhåndsvarsel – kan sendes sammen med kontrollrapport
 - Krav til vedtak
 - Kan delegeres
- Klageadgang til Fylkesmannen ved hver prikktildeing
 - kommunen må vurdere klagen før oversendelse
 - Stedet kan velge å utsette klagen: adgang til å klage etter at eventuelt inndragningsvedtak er fattet

Der det foreligger grunnlag for prikktildeing, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om tildeing av prikker, jf. forvaltningsloven § 16.

Kommunestyret fatter enkeltvedtak om tildeing av prikker. Bevillingshaver skal i forbindelse med vedtaket orienteres om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildeinger.

Vedtaket etter annet ledd kan påklages etter forvaltningslovens regler. Der klageretten ikke benyttes, kan tildeingen av prikker likevel påklages i forbindelse med klage på senere vedtak om inndragning hvor tildeingen av prikker inngår som grunnlag.

§ 10-6 - saksbehandling inndragningsvedtak

- Vedtak om inndragning er enkeltvedtak
- Forhåndsvarsel, jf. fvl § 16
 - siste prikktildeling – tilstrekkelig med forhåndsvarsel om vedtak
- *Bør* iverksettes innen fire uker
- Klageadgang til Fylkesmannen

Dersom tildeling av prikker danner grunnlag for inndragning, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven § 16.

Kommunestyret fatter enkeltvedtak om inndragning av bevilling på grunnlag av tildeling av prikker.

Kommunen bør iverksette vedtak om inndragning innen fire uker etter vedtakelsesdato.